

Jiráskova 1665
530 02 Pardubice
tel.: +420 466 797 580
fax: +420 466 310 314
e-mail: vychodni.cechy@nature.cz
www.nature.cz
IDDS: kpddyv

Krajský úřad Pardubického kraje
oddělení ochrany přírody
Komenského nám. č.p. 125
Pardubice
532 11

NAŠE ČÍSLO JEDNACÍ: 00427/VC/2018-2
VAŠE ČÍSLO JEDNACÍ: 5219/2018/OŽPZ/Si

VYŘIZUJE: RNDr. RŮŽIČKA

DATUM: 8.3.2018

VĚC: Odborné stanovisko – oprava opevnění břehu Divoké Orlice v Klášterci nad Orlicí

AOPK ČR, Regionální pracoviště Východní Čechy (dále jen „Agentura“) obdržela datovou schránkou dne 24.1.2017 Vaši žádost o vyjádření se k žádosti podniku Povodí Labe, s. p., Hradec Králové o povolení výjimky ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných živočichů uvedených v § 50 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny v úplném znění (dále jen „zákon“), konkrétně výjimky ze základních podmínek ochrany ohroženého jelce jesena (*Leuciscus idus*), mníka jednovouseho (*Lota lota*), střevle potoční (*Phoxinus phoxinus*) a vranky obecné (*Cottus gobio*) ze zákazů rušit, chytat a přemísťovat jedince druhů a ze zákazu poškozovat stanoviště (biotopy) těchto druhů a to z důvodu zamýšlené realizace akce s názvem „Divoká Orlice, Klášterec nad Orlicí, oprava opevnění, ř. km. 96,650 – 96,850“.

Předmětem záměru mají být udržovací práce na stávajícím břehovém opevnění. Stávající konstrukce břehového opevnění má být opravena do původních parametrů. Vypadlé kameny v ploše svahové dlažby mají být doplněny odpovídajícím rigolovým kamenem 200 – 500 kg. Na patky svahu a navazující kamennou rovnalinu má být použit lomový kámen 500 kg. Oprava trvale zatopených částí toku a založení kamenných patek má být provedena v ohrázkovaném prostoru, ze kterého má být odčerpávána voda. Při pravém břehu je plánováno prohloubení koryta pro bezpečné převedení průtoků přes řešený úsek v době zahrázkování části koryta pro potřeby stavby. V rámci akce nemají být káceny žádné stromy. Opravené břehové opevnění má sloužit k zajištění bezškodného převádění vod a ke stabilizaci svahu. Navržené práce mají prodloužit životnost stavby nacházející se v zastavěném území obce, která slouží zejména k ochraně přilehlých nemovitostí. Před zahájením prací a v jejich průběhu je plánováno provádět prostřednictvím odborně způsobilé osoby (ČRS MO Klášterec nad Orlicí) odlov ryb a jejich transfer mimo území dotčené záměrem. V řešené dnové rovnalině, ve spárách mezi kameny, mají vzniknout nové úkryty pro vodní živočichy, v čemž žadatel spatřuje další pozitivum daného záměru. Přílohou této žádosti o vydání odborného stanoviska AOPK je část projektové dokumentace, na základě které lze získat bližší představu o podobě záměru.

Zajímá Vás zodpovězení následujících otázek:

1. Může mít daný záměr dle AOPK zásadnější negativní vliv na místní populace výše uvedených druhů? Krajskému úřadu je zřejmé, že AOPK pravděpodobně nemá informace o stavu místních populací těchto druhů, jde tedy spíše o sdělení kvalifikovaného názoru zejména na základě charakteru předmětného záměru s přihlédnutím k stávající podobě koryta Divoké Orlice v daném území apod.?
2. Lze dle AOPK považovat navržená opatření, tj. práce prováděné za sucha v zájmkovaném prostoru a provedení záchranného odlovu, za dostatečná zmírňující opatření? Jaká případně navrhuje opatření k minimalizaci nepříznivého dopadu záměru na výše uvedené druhy?

Dále nás žádáte o případné sdělení jakýchkoliv dalších skutečností, které by měly být zohledněny v průběhu správního řízení.

Naše odborné stanovisko vychází z těchto podkladů a terénního šetření:

1. Vaše žádost včetně příloh – část projektové dokumentace „Divoká Orlice, Klášterec nad Orlicí, oprava opevnění, ř. km. 96,650 – 96,850“ (MIKYSKA M., Jablonné nad Orlicí, prosinec 2017), konkrétně výkres zobrazující umístění stavby z hlediska širších vztahů, příloha C.3 Podrobný situační výkres a část textové části projektu, konkrétně kapitola D Dokumentace objektů.
2. Letecké a sférické snímky na stránkách www.mapy.cz, stránky Českého ústavu zeměměřičského a katastrálního www.cuzk.cz.
3. Náleзовá databáze ochrany přírody (NDOP) spravovaná AOPK ČR.

Z písemných podkladů a terénním šetřením bylo zjištěno následující:

Z příložené dokumentace vyplývá, že pracemi nebude téměř zasažen vlastní tok Divoké Orlice. Podél levého břehu bude po dobu prací zhotoveno zámkové ohrázení. U pravého břehu bude prohrnut kanál na převod větších vod v době provádění prací, po skončení prací bude opět zahrnut. Délka zasaženého úseku koryta je 200 m.

Podle údajů v NDOP je z přítoků Divoké Orlice v katastrálním území Klášterec nad Orlicí znám výskyt kriticky ohrožené mihule potoční (*Lampetra planeri*). Za jedno z míst jejího výskytu je označen i náhon, jež přitéká do Orlice na horním úseku toku zasaženého pracemi. Je zřejmé, že vlastní tok Divoké Orlice slouží minimálně jako spojnice mezi jednotlivými dílčími výskytu. Z analogie s jinými lokalitami vyplývá, že hlavním omezujícím faktorem případného nevýskytu minoh přímo v toku je nejpravděpodobněji nedostatek vhodných jemných náplavů.

Ad 1) „*Může mít daný záměr zásadnější negativní vliv na místní populace výše uvedených druhů?*“

Na základě obdržených podkladů soudíme, že hlavní nepříznivé vlivy na místní populace zvláště chráněných druhů ryb a mihulí nastanou v době provádění prací v korytě řeky. Podle studie provedené v CHKO Beskydy, jejíž výsledky nebyly však ještě opublikovány, dochází při pojezdu těžké techniky v korytě toku a při zemních pracích tamtéž k usmrcení zde přítomných jedinců ryb bez rozdílu druhu. Výzkumem bylo zjištěno, že množství zabíjených (přejetých, rozdrcených atp.) jedinců se pohybuje od 20 do 80 % výchozího stavu.

Vlastní oprava stávajícího opevnění nebude mít na místní ryby podle našeho názoru zásadní negativní vliv.

Ad 2) „*Jaká případně navrhuje opatření k minimalizaci nepříznivého dopadu záměru na výše uvedené druhy?*“

Z odpovědi na otázku 1 vyplývá, že je nezbytně nutné před prováděním prací provést záchranný odlov ryb. Odlov by se měl provést před každým novým zásahem do koryta řeky, pokud budou od sebe časově odděleny v řádu týdnů. Odlov by tedy měl být proveden před tím, než se zámkově ohradí dotčená část břehu, než bude vyhlouben kanál při pravém břehu a též před zahrnutím tohoto kanálu. Každý odlov je nutné provést opakovaně – při jednom projití se nepodaří odlovit všechny ryby, zvláště v případě vranek, které se mohou, když se dostanou do vlivu elektrického pole, vzpříčit rozevřenými skřelema v úkrytu pod kameny.

Problém může být kam s odlovenými rybami. Vzhledem k tomu, že řeka bývá obvykle nasycena jedinci daného druhu v závislosti na její úživnosti a na nabídce úkrytových možností, umístěním odlovených jedinců do jiných úseků řeky tak dojde ke stresování místní dílčí populace nově přidanými jedinci. Možným alternativním řešením je umístění ryb do rybochovného zařízení (sádka apod.) a jejich přemístění zpět ihned po skončení prací v korytě řeky.

Nežádoucí je odběr kamenů pro opravu opevnění břehu přímo z koryta řeky, a to z důvodu snížení počtu stávajících úkrytů. Naopak jako žádoucí se nám jeví nepotřebné, vypadnuté apod. zvláště velké kameny ponechat v korytě řeky. Také případné přebývající kameny přivezené z lomu

na opravu opevnění by bylo vhodné místo jejich odvozu rozmístit v korytě řeky a vylepšit tak úkrytové možnosti.

Vzhledem k výskytu mihule potoční v sousedství dotčeného úseku koryta Divoké Orlice je zásadně důležité netěžit v rámci záměru jemnozrnné sedimenty a neodvážet je z lokality.

Žádoucí také je provést terénní úpravy v korytě (tj. ohrázování břehu, vyhloubení a opětovné zahrnutí kanálu) mimo období tření daných druhů ryb.

Závěr

Navržený záměr může mít podle názoru Agentury významný negativní vliv na místní populace zvláště chráněných druhů ryb a mihulovců především prostřednictvím zabití jedinců těchto druhů při pojezdu těžké techniky a při terénních úpravách v korytě řeky. Ke snížení nepříznivého vlivu jsou nezbytné opakované odlovy ryb z daného úseku řeky.

S pozdravem

„otisk hranatého razítka“

(podepsáno elektronicky)

RNDr. Milan Růžička, v. r.

VEDOUcí ODDĚLENÍ SLEDOVÁNÍ STAVU BIODIVERZITY